

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 31 MAART 1927

Verslag uit naam der Commissie voor de Financiën, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp waarbij de Regeering gemachtigd wordt het plan goed te keuren door de Vennootschap der Vaart- en Haveninrichtingen van Brussel vastgesteld voor het aanleggen eener voorhaven.

(Zie de n^{rs} 238 (1925-1926), 10 (1926-1927) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 16 en 31 Maart 1927.)

Aanwezig : De heeren Baron DE MÉVIUS, voorzitter; DE CLERCQ, Baron DELVAUX DE FENFFE, DESPRET, MOYERSON en HUISMAN VAN DEN NEST, verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het wetsontwerp, door de Kamer der Volksvertegenwoordigers goedgekeurd ter vergadering van 31 Maart 1927, heeft ten doel de Regeering te machtigen het plan goed te keuren, door de Vennootschap der Vaart- en Haveninrichtingen van Brussel vastgesteld voor het aanleggen eener voorhaven.

Lang reeds werd het aanleggen dezer voorhaven in aanmerking genomen en verscheidene maatregelen werden getroffen met het oog op de geleidelijke verwezenlijking van dit plan.

1° Bij wet van 19 Augustus 1897 werd de Regeering gemachtigd 44 hectaren grond aan te koopen, gelegen tusschen de statie van Schaarbeek en de vaart van Willebroeck, « ten einde later bestemd te worden tot het uitbreiden der inrichtingen van den spoorweg, ofwel tot het inrichten van instellingen hebbende tot voorwerp de exploitatie of de benutting der vaart van Brussel naar de Rupel ».

Deze 44 hectaren werden door den Staat aangekocht voor de som van 1,117,000 frank, zegge tegen 22,000 frank per hectaar. Het beheer der domeinen

heeft er reeds meer dan 5 hectaren van verkocht voor meer dan 700,000 frank.

2° Bij de wijziging der ontwerpen betreffende het zeevaartkanaal in 1902, ten einde het peil van den eersten sluiskolk te verlagen, werd er besloten tot verbreeding der vaart tegenover de in 1897-1898 aangekochte gronden.

In feite werd de eigenlijke voorhaven, bestaande uit een vaste kom van 22 hectaren water, op 2 kilometer stroomafwaarts van de spoorbrug van Laken, verwezenlijkt van 1902 tot 1908, samen met de overige werken aan dit gedeelte van het zeevaartkanaal.

Deze kom is 110 meter breed, 6^m50 diep en 2 kilometer lang.

3° Bij wet van 30 Maart 1921 werden de gemeenten Laken, Neder-Over-Heembeek, Haren en een gedeelte van het grondgebied van Sint-Jans-Molenbeek en Schaarbeek bij de hoofdstad ingelijfd ten einde « *de inrichtingen der aan te leggen voorhaven en toegangswegen gansch op het grondgebied der stad Brussel te plaatsen* ».

Deze drie maatregelen : aankoop van gronden in 1897, aanleggen der kom van 22 hectaren in 1908 verwezenlijkt, aanhechting, in 1921, aan de stad Brussel

van gemeenten en gedeelten van gemeenten, bewijzen dat de Wetgevende Kamers door herhaalde stemmingen het aanleggen der voorhaven van Brussel reeds hebben bekrachtigd.

* *

Lang voor de indiening van dit ontwerp, waren de havenkaaien reeds volledig ingenomen; geen enkele plaats bleef er nog beschikbaar en op de belendende gronden, die voor den handel zijn voorbehouden, is er geen vierkant-meter meer te huren.

De ontoereikendheid van de bestaande inrichtingen, tevens gebruikt voor het vroegere binnenverkeer, dat zeer belangrijk is, en voor het zeeverkeer, dat jaarlijks reeds 400,000 ton Moorsom bedraagt, legt dus op gebiedende wijze het aanleggen op van nieuwe kaaien met daarbijhoorende toerusting.

* *

De betrokken besturen : Vaartmaatschappij, Spoorwegen, Bruggen en Wegen en de Stad Brussel, zijn het eens geworden over de plans der in de voorhaven van Brussel aan te leggen inrichtingen.

Het programma-plan dezer inrichtingen voorziet het geleidelijk bouwen van ongeveer 2,000 loopende meter kaaien, op den rechteroever van het dok van 22 hectaren.

Langs deze kaaien zullen er loodsen zijn, stapelhuizen, elektrische kranen van verschillend vermogen, het voor de exploitatie van het verkeer noodige spoorwegnet, rijwegen en toegangswegen. De Zenne, die door de aangekochte gronden loopt, zal moeten overwelfd worden op ongeveer 2 kilometer lengte.

Het in 1897 aangekochte blok zou als volgt worden benuttigd :

Voor de *kaaien* met hare loodsen, bestratingen, sporen en aansluitingen : 8 hectaren 44 aren 80 centiaren;

Voor de *straten en toegangen* bestaande

vooral uit een straat van 25 meter breedte met aansluiting aan de Fabriekskaai, aan het viaduct van de Leeuwstraat, aan de baan van Brussel op Vilvoorde : 6 hectaren 87 aren 25 centiaren;

Voor de *sporen* die in zekeren zin een aanvulling zijn van de vormingsstatie Schaarbeek : 6 hectaren 58 aren 51 centiaren;

Voor de *aan den handel voorbehouden gronden* : 14 hectaren 80 centiaren.

Het overige werd opnieuw verkocht of ingelijfd bij de Staatsbaan van Schaarbeek op Vilvoorde.

Deze overeenkomst werd op volgende gronddslag gesloten :

a) De Staat staat, als aanbrengh, aan de Vaartmaatschappij af, den eigendom van 8 hectaren 44 aren 80 centiaren, bestemd voor de inrichtingen van de voorhaven.

Het maatschappelijk kapitaal wordt verhoogd met het bedrag van dien aanbrengh, in ruil waarvan de Staat de aandelen ontvangt die voor een bedrag van drie miljoen zullen worden uitgegeven.

Bij verstrijken van den duur der Maatschappij, op 31 December 1986, zal de Stad Brussel die, krachtens artikel 49 der standregelen van de Maatschappij der Vaart- en Haveninrichtingen, eigenaresse van de voorhaven wordt, aan den Staat drie miljoen frank betalen, min de dividenden op deze som, die aan den Staat worden toegekend op de netto-winst van de exploitatie van de voorhaven;

b) Aan de Maatschappij staat de Staat de gronden af van de *straten en toegangen*, 6 hectaren 87 aren 25 centiaren.

Deze kosteloze afstand steunt op het feit dat deze werken de waarde zullen verhoogen van de 14 hectaren 80 centiaren grond die de Staat behoudt.

De Maatschappij gelast zich de bestratings- en welvingswerken uit te voeren;

c) De Staat behoudt den eigendom der voor den aanleg der *sporen* noodige gronden : 6 hectaren 58 aren 51 cen-

tiaren, die een aanhoorigheid zijn van de vormingsstatie Schaerbeek, naar luid der wet van 31 Augustus 1897;

d) De Staat behoudt ook den eigendom van de *voor den handel voorbehouden* gronden: 14 hectaren 80 centiaren.

De Staat zal deze perceelen bij achtereen volgende reeksen kunnen verkoopen. Hun waarde is aanzienlijk en overschrijdt, volgens een gematigde raming, 15 miljoen frank. Nijverheids- en handelsinrichtingen, die taxes en inkomsten zullen afwerpen voor de verschillende belanghebbende openbare diensten, zullen er oprijzen.

* *

TRAPSGEWIJZE VERWEZENLIJING.

In een eerste werk worden voorzien 600 loopende meter kaaïen voor zeevaart met de noodige uitrusting van afdaken, sporen, hijsch- en verlichtingstoestellen, overwelving van de Zenne op 170 meter lengte, aansluitingswegen met de bestaande straten.

Het tweede werk zal de verlenging beslaan van de overwelving der Zenne op heel haar lengte om de bediening der gronden voor den handel voorbehouden, te verzekeren.

Naderhand zal het overblijvende der kaaïen gedeeltelijk of geheel uitgevoerd worden naarmate het zeevaartverkeer vordert.

FINANCIEELE MIDDELEN DOOR DE STAD BRUSSEL TE LEVEREN.

De Gemeenteraad van Brussel heeft ter vergadering van 17 November 1924 een overeenkomst gestemd (gevoegd bij de Toelichting van het wetsontwerp) naar luid waarvan de Stad Brussel aan de Naamlooze Maatschappij der Vaarten Haveninrichtingen van Brussel de noodige fondsen bezorgen noodig voor het aanleggen van een voorhaven, waarvan het programma goedgekeurd zal

worden door een koninklijk besluit dat zal volgen op het stemmen van de voorgestelde wet.

Het ontwerp van onmiddellijke uitvoering is beperkt tot 600 loopende meter kaaïen voor zeevaart.

Deze overeenkomst bepaalt dat de interestvoet deze zal zijn tegen welken de Stad de kapitalen, door haar voorgeschoten, zal ontleenen, dat de rekening der voorschotten zal gesloten worden den dag vóór den aanvang der exploitatie en dat de interesten bij het voorgeschoten kapitaal zullen gevoegd worden.

De voorgeschoten sommen zullen interest afwerpen volgens het gemiddeld bedrag der voorschotten en dit vanaf den aanvang der exploitatie. De Maatschappij van de Vaart zal een bijzondere boekhouding voeren voor de exploitatie van de voorhaven.

In geval het kapitaal ontoereikend is, zal de som der niet betaalde interesten gevoegd worden bij de hoofdsom van het voorgeschoten kapitaal, zonder zelf interest af te werpen. De achterstallen echter zullen invorderbaar zijn op de zuivere ontvangsten van de volgende jaren.

De Stad Brussel zal slechts betaling van haar schuldvordering kunnen eischen na het verstrijken van den duur der Maatschappij (31 December 1986).

Zij zal in dezelfde voorwaarden de noodige kapitalen leveren voor de voltooiing, met evenwel het totaal harer voorschotten op 25 miljoen frank te beperken.

Deze overeenkomst moet de goedkeuring van de Regeering verwerven; dit wordt bepaald in paragraaf 5 van artikel 1 van het wetsontwerp door de Kamer der Volksvertegenwoordigers aangenomen.

* *

De Stad Brussel schiet dus de kapitalen en hun interesten voor gedurende de uitvoeringsperiode van de werken.

Indien daarna de ontvangsten van het verkeer bevredigend zijn, dan zal zij interesten ontvangen, doch zij loopt gevaar te moeten wachten, want zij alleen moet voorzien in het ontoereikende van de zuivere ontvangsten en zulks zonder eenigen interest voor haar voorgeschoten kapitalen.

Het eerste exploitatietijdperk zal noodzakelijk min of meer onzeker zijn en het schijnt vast te staan dat de Stad Brussel een verlies aan interest zal ondergaan.

De overeenkomst bepaalt dat, bij het verstrijken van den duur der Maatschappij, de instellingen en aanhoorigheden der voorhaven eigendom der Stad Brussel zullen worden.

Het geldt hier de kaaïen en de openbare wegen, overeenkomstig de uitleggingen betreffende de indeeling der gronden en hunne bestemming.

Doch, op denzelfden datum (31 December 1986) zal de Stad ook aan den Staat eene som van 3 miljoen frank moeten betalen (verminderd met de interesten voor dit bedrag betaald met de netto-opbrengst der ontvangsten) voor de 8 hectaren 44 aren 80 centiaren grond der haven, die zij in vollen eigendom zal ontvangen.

In werkelijkheid verleent deze overeenkomst aan de Stad Brussel een uitsstel van betaling voor den aankoop der gronden van de voorhaven; zij legt ten laste der Stad de mogelijke verliezen van interesten der voorgeschoten kapitalen, die niet gedekt zijn door ontvangsten van exploitatie, en de terugbetaling der kapitalen wordt haar slechts verzekerd in 1986, met haar alsdan het eigendom der voorhaven af te staan.

WETSONTWERP.

Dit wetsontwerp behelst twee artikelen :

Het eerste artikel wordt onderverdeeld in vijf paragrafen.

Paragraaf 1 machtigt de Regeering het plan-programma der voorhaven met aanhoorigheden goed te keuren;

Paragraaf 2 machtigt ze in de Vennootschap in te brengen : 8 hectaren 44 aren 80 centiaren grond, die noodig zijn voor de kaaïen, loodsen en uitrusting, die de inrichting van bedoelde voorhaven uitmaken;

Paragraaf 3 laat het kosteloos afstaan toe van 6 hectaren 87 aren 25 centiaren voor de inrichtingen en voor het aanleggen der wegen naar de voorhaven.

De goedkeuring van het wetsontwerp zal het noodig maken wijzigingen te brengen in de statuten der Naamlooze Vennootschap der Vaart- en Haveninrichtingen van Brussel.

Dit wordt bedoeld in paragraaf 4 van het eerste artikel;

Paragraaf 5 verleent machtiging tot het goedkeuren der overeenkomst te sluiten tusschen de Stad Brussel en de Vennootschap.

Ten slotte, bij artikel 2 bepaalt het ontwerp dat de akten en overeenkomsten te sluiten met het oog op de verwezenlijking van bedoelde werken, van registratierechten dienen vrijgesteld.

Dezelfde maatregel werd getroffen voor de werken der huidige haven en vaart.

Uwe Commissie oordeelt dat de geleidelijke verwezenlijking der voorhaven van Brussel, die tevens de uitbreiding der handels- en nijverheidstakken van de Brusselsche agglomeratie bevordert, ook grootelijks de algemeene belangen van het land zal dienen.

Zij stelt U voor het wetsontwerp aan te nemen, dat door de Kamer der Volksvertegenwoordigers eenparig werd goedgekeurd.

De Voorzitter,
Baron DE MÉVIUS.

De Verslaggever,
HUISMAN VAN DEN NEST.